

DEĞERLENDİRMELER VE ETKİLER

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA BÖLGESEL FORUMU

2026

GİRİŞ

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) Sürdürülebilir Kalkınma Bölgesel Forumu (RFSD), hükümetlerin, BM kuruluşlarının ve sivil toplumun 2030 Gündemi kapsamındaki ilerlemeyi değerlendirmek ve Yüksek Düzeyli Siyasi Forum'a (HLPF) bölgesel katkıları şekillendirmek üzere bir araya geldiği önemli bir siyasi platformdur.

RFSD 2026, derin çelişkilerin yaşandığı bir dönemde gerçekleşti. İklim krizi, eşitsizlikler ve demokratik gerilemenin aciliyeti giderek artarken, UNECE bölgesinde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na (SKA'lar) yönelik siyasi ivme zayıflamaya devam ediyor.

Daralan sivil alan, yükselen toplumsal cinsiyet karşıtı hareketler, artan militarizasyon ve kamu yatırımlarındaki düşüş; sürdürülebilir kalkınmanın yürütüldüğü koşulları yeniden şekillendiriyor ve çoğu zaman bu hedefleri zayıflatıyor.

Bu bağlamda, Women Engage for a Common Future (WECF), Bölgesel Sivil Toplum Katılım Mekanizması (ECE-RCM) ortaklarıyla birlikte sivil toplum katılımının koordinasyonunda merkezi bir rol üstlendi. Hazırlık strateji toplantılarından ortak müdahalelere ve üst düzey diyaloglara kadar uzanan bu çalışmalar, sivil toplumun sesinin görünür, koordineli ve siyasi açıdan temellendirilmiş kalmasını amaçladı.

Bu rapor, söz konusu katılımın önemli anlarını, katkılarını ve etkilerini ortaya koymakta; ayrıca hızla değişen siyasi bir ortamda BM düzeyinde örgütlenmeyi sürdürmenin ne anlama geldiğine dair değerlendirmeler sunmaktadır

DAYANIŞMAYLA,

HANNA GUNNARSSON

WECF & ECE-RCM YÜRÜTME ORGANI

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ UZMANI

ZİNCİR'DEN

Zincir Sosyal Girişimi olarak Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları gündemini yakından takip ediyor; bu alanda çalışan sivil toplum örgütleri, ağlar ve aktivistler arasında dayanışmayı ve bilgi paylaşımını güçlendirmeye çalışıyoruz.

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) Bölgesel Sivil Toplum Katılım Mekanizması'nın (ECE-RCM) bir üyesi olarak, bölgesel ve küresel feminist, çevre ve insan hakları ağları içinde yer alıyor; Türkiye'den sivil toplumun ve aktivistlerin deneyim ve taleplerinin bu platformlarda görünür olmasına katkı sunmayı amaçlıyoruz.

2026 UNECE Sürdürülebilir Kalkınma Bölgesel Forumu öncesinde yürütülen strateji toplantılarına aktif olarak katıldık. Ardından, WECF akreditasyonu ile Cenevre'de gerçekleşen forumda sivil toplum koordinasyonu, savunuculuk çalışmaları ve tematik oturumlarda yer aldık.

WECF tarafından hazırlanan bu rapor, forum sürecinde öne çıkan tartışmaları, ortak savunuculuk mesajlarını ve sivil toplumun katkılarını ortaya koyuyor. Aynı zamanda sürdürülebilir kalkınmanın; toplumsal cinsiyet eşitliği, insan hakları, iklim adaleti, demokratik katılım ve sivil alanın korunmasından bağımsız düşünölemeyeceğini savunuyor.

Bu raporu Türkçe olarak detaylandırarak; başta kadın ve ekoloji hareketleri olmak üzere sürdürülebilir kalkınma alanında çalışan tüm paydaşlarla paylaşmayı önemli bir sorumluluk olarak görüyoruz. Uluslararası savunuculuk süreçleri ile yerel mücadeleler arasında kurulan bağların, daha adil, eşit ve sürdürülebilir bir geleceğin inşası için hayati olduğuna inanıyoruz.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na ulaşmak yalnızca göstergeleri takip etmekle değil; eşitliği, katılımı ve hak temelli politikaları güçlendirmekle mümkündür. Bu nedenle sürdürülebilir kalkınmayı yalnızca bir kalkınma gündemi olarak değil, adalet ve dayanışma mücadelesinin ayrılmaz bir parçası olarak görüyoruz.

DAYANIŞMAYLA,

ELİF TOPKAYA SEVİNÇ

ZİNCİR SOSYAL GİRİŞİMİ KURUCUSU
ECE-RCM ÜYESİ

ALANLARIMIZ

SİVİL TOPLUM KOORDİNASYONUNU GÜÇLENDİRMEK VE SİVİL ALANI SAVUNMAK

UNECE bölgesi genelinde farklı paydaş grupları arasında iş birliklerini güçlendirmek; daralan sivil alan, fon kesintileri ve katılımı sınırlandırma riski taşıyan BM reform süreçlerine karşı ortak hareket etmek.

FEMİNİST VE HAK TEMELLİ YAKLAŞIMLARI İLERLETMEK

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin, kesişimsel adaletin ve bakım odaklı perspektiflerin sürdürülebilir kalkınmanın merkezinde kalmasını sağlamak. Bu kapsamda refah ekonomilerinin (wellbeing economies) geliştirilmesi ve yapısal eşitsizlikleri göz ardı eden büyüme odaklı modellerin sorgulanması amaçlanmıştır.

UNECE BÖLGEŞİNİ SKA UYGULAMALARI VE KÜRESEL ETKİLERİ KONUSUNDA HESAP VEREBİLİR KILMAK

Özellikle inceleme altında bulunan Su (SKA 6) ve Enerji (SKA 7) hedefleri bağlamında bölgesel sorumluluklara dikkat çekmek ve bu politikaların bölge dışındaki etkilerini görünür kılmak için aşağıdaki yapısal engellerin altı çizilmiştir:

1) Militarizasyon ve kamu harcamalarındaki öncelik değişimleri
2) Fosil yakıt çıkarımı ve sübvansiyonları 3) Kaynak sömürsüne dayalı ekonomik modeller (extractivism) ve enerji sömürgeciliği
Bu dinamiklerin hem bölgesel ilerlemeyi hem de küresel adaleti zayıflattığı vurgulanmıştır.

FAALİYET TAKVİMİ

20 Nisan 2026

SİVİL TOPLUM FORUMU

Cenevre'de gerçekleştirilen ve ECE-RCER tarafından düzenlenip WECF tarafından yürütülen forum, yaklaşık 30-40 katılımcıyı bir araya getirdi.

Katılımcılar arasında:

- Sivil toplum temsilcileri
- Gençlik ağıları
- Akademisyenler
- Bölgesel kurum temsilcileri yer aldı.

Forumun temel amaçları:

- Daralan sivil alan üzerine ortak değerlendirme yapmak
- Jeopolitik gerilimleri analiz etmek
- Koordineli savunuculuk mesajları geliştirmek

Katılım, önceki yıllara kıyasla daha düşük olsa da (özellikle fon yetersizlikleri ve 2030 Gündemi'ne yönelik ilginin azalması nedeniyle), forum RFSD kapsamında gerçekleştirilecek ortak müdahalelerin şekillendirilmesinde kritik rol oynadı.

Şubat - Mart 2026

STRATEJİ OTURUMLARI

Bölge genelinden sivil toplum aktörlerini forum süreçlerine katkı sunmak üzere bir araya getiren beş çevrimiçi tematik toplantı düzenlendi.

Toplantılar şu başlıklara odaklandı:

- SKA 6 (Temiz Su ve Sanitasyon)
- SKA 7 (Erişilebilir ve Temiz Enerji)
- SKA 9 (Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı)
- SKA 11 (Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar)
- SKA 17 (Amaçlar için Ortaklıklar)
- Hedefler arası bağlantılar
- GSYİH'nin Ötesi ("Beyond GDP") yaklaşımları

Bu oturumlar, fiziksel olarak katılamayan aktörlerin de sürece dahil olmasını sağlayarak bölgesel katılımı ve savunuculuk mesajlarının ortak sahipliğini güçlendirdi.

21-22 Nisan 2026

REGIONAL FORUM
ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT FOR THE UNECE REGION

BÖLGESEL FORUM BOYUNCA SİVİL TOPLUMUN ORTAK SESİ

Sivil toplum temsilcileri aşağıdaki oturumlarda koordineli müdahalelerde bulundu:

- Açılış ve Üst Düzey Oturum
- SKA Yuvarlak Masa Toplantıları (6, 7, 9, 11 ve 17)
- GSYİH'nin Ötesi Paneli

Öne çıkan mesajlar şunlardı:

- Enerji adaleti
- Fosil yakıtlara bağımlılık
- Altyapı ve kentsel kalkınmadaki eşitsizlikler
- Ortaklıklarda hesap verebilirlik
- Refah ekonomilerine geçiş ve GSYİH'nin ötesine geçme ihtiyacı

KONUŞMALARIMIZ

AÇILIŞ VE ÜST DÜZEY OTURUM

Konuşma şu başlıklara odaklandı:

- Daralan sivil alan
- Toplumsal cinsiyet karşıtı hareketler
- SKA taahhütleri ile siyasi gerçeklik arasındaki büyüyen uçurum

Çağrılar:

- İnsan haklarının korunması
- Hesap verebilirliğin güçlendirilmesi
- Siyasi kararlılığın yeniden tesis edilmesi

 [KONUŞMA METNİ](#)

ENERJİ ADALETİ

Konuşmada:

- Kaynak sömürsüne dayalı "yeşil dönüşüm" anlayışı eleştirildi.
- Fosil yakıt popülizmine dikkat çekildi.
- Toplum öncülüğündeki yenilenebilir enerji modelleri savunuldu.
- Ekolojik sınırlar vurgulandı.
- Nadir elementler ve yapay zekâ genişlemesinde hak temelli yaklaşımlar talep edildi.

 [KONUŞMA METNİ](#)

SANAYİ, YENİLİKÇİLİK VE ALTYAPI

Savunulan temel görüş:

Yenilikçilik ve altyapı politikalarının insan hakları merkezli olması gerektiği.

Uyarılar:

- Gözetim teknolojileri
- Dijital dışlanma
- Güvencesiz çalışma koşulları
- Teknoloji şirketlerinin yoğunlaşan gücü
- Yapay zekâ yönetimindeki demokratik eksiklikler

 [KONUŞMA METNİ](#)

SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİRLER VE TOPLULUKLAR

Ana mesajlar:

- Konut adaleti adil dönüşümün merkezindedir.
- Spekülatif konut piyasaları eleştirilmiştir.
- Kesişimsel şehir planlaması savunulmuştur.
- Katılımcı süreçler ve kamusal konut yatırımları talep edilmiştir.
- Erişilebilir ve uygun fiyatlı konut hakkı öne çıkarılmıştır.

 [KONUŞMA METNİ](#)

KENTSEL HAREKETLİLİK VE YOL GÜVENLİĞİ

Öne çıkan noktalar:

- Politikaların kullanıcılarla birlikte tasarlanması
 - İnsanların yaşanmış deneyimlerinin merkeze alınması
 - Ayrıştırılmış ve kapsayıcı veri kullanımı
 - Ulaşım adaleti
 - Erişilebilirlik
 - Uygun maliyetli ulaşım
 - İklim hedefleri ile ulaşım politikalarının bütünleştirilmesi
- Savunulan yaklaşım, hareketliliğin yalnızca bir altyapı meselesi değil, aynı zamanda sosyal adalet meselesi olduğuydu.

[KONUŞMA METNİ](#)

DİJİTAL DÖNÜŞÜM

Konuşmada dijital dönüşümün "tarafsız" olmadığı vurgulandı.

Dikkat çekilen riskler:

- Gözetim mekanizmalarının yaygınlaşması
- Dijital eşitsizlikler
- Şirketlerin veri ve teknoloji üzerindeki hakimiyeti
- Çevresel etkiler

Bu nedenle; kapsayıcı, hak temelli demokratik bir dijital yönetim anlayışı çağırısı yapıldı.

[KONUŞMA METNİ](#)

SU VE SANİTASYON

Su, temel bir insan hakkı ve kamusal bir değer olarak tanımlandı.

Öne çıkan başlıklar:

- Su kirliliği
- Özelleştirme politikaları
- Menstrüel adalet
- Sanitasyon hizmetlerine erişimdeki eşitsizlikler

Ayrıca su güvensizliğinin; çatışmalarla, yoksullukla, eşitsizliklerle yakından ilişkili olduğu vurgulandı.

[KONUŞMA METNİ](#)

AÇILIŞ VE ÜST DÜZEY OTURUM: REFAH EKONOMİLERİ

Bu müdahalede büyüme odaklı ekonomik modeller reddedildi.

Yerine önerilen yaklaşım:

Refah Ekonomileri (Well-being Economies)

Bu model:

- Bakım ekonomisini merkeze alır.
- İnsan haklarını temel kabul eder.
- Gezegenin sınırlarını gözetir.
- Demokratik katılımı güçlendirir.

Böylece ekonomik başarının yalnızca GSYİH artışıyla ölçülmesine karşı çıkılır.

[KONUŞMA METNİ](#)

DEĞERLENDİRMELER

SİVİL TOPLUMUN KOLEKTİF ETKİSİNİ GÜÇLENDİRME

POLİTİKA METİNLERİNİN ÖTESİNDE

Çok taraflı platformlarda yaratılan etki, nadiren anında veya doğrusal bir şekilde ortaya çıkar. Sivil toplum tarafından gündeme getirilen, militarizasyon, kaynak sömürsü, etki ajanı yasaları, toplumsal cinsiyet eşitliğine ve haklara karşı hareketler ile fosil yakıt bağımlılığı gibi birçok yapısal sorun, BM Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) 2026 Sürdürülebilir Kalkınma Bölgesel Forumu sonuç belgesinde de yansıtıldığı üzere, resmi sonuçlara ve siyasi taahhütlere tam olarak entegre edilememektedir.

DEĞİŞEN ANLATILAR

Sürdürülebilir Kalkınma Bölgesel Forumu (2026) boyunca sivil toplum aktörleri, enerji adaleti, bakım ekonomileri, refah yaklaşımları, demokratik katılım ve mevcut ekonomik modellerin birbiriyle bağlantılı sosyal ve çevresel etkileri konusundaki eko-feminist bakış açılarının daha fazla görünürlük kazanmasına katkıda bulundu. Forum, bölgesel söylemdeki önemli değişimleri yansıttı. UNECE yetkilileri ilk kez toplumsal cinsiyet eşitliğine karşı geri tepme hareketlerinden açıkça bahsederken, refah ekonomileri ve GSİYH'nın ötesine geçme konusundaki artan uluslararası tartışmalar, UNECE bölgesi genelinde ve küresel ölçekte sivil toplum aktörlerinin yıllardır sürdürdüğü savunuculuk ve hareket oluşturma çabalarını yansıtmaktadır.

UZUN VADELİ HAREKET ALTYAPISI KURMAK

BM Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) Bölgesel Sivil Toplum Katılım Mekanizması'nın yönetim organının bir parçası olarak forum, aynı zamanda UNECE bölgesi içindeki feminist, çevre, gençlik ve insan hakları hareketleri arasında ittifak kurma, ortak analizler yapma ve ilişkileri sürdürme amacıyla bir platform işlevi gördü.

Çok taraflı platformlarda yaratılan etki, yalnızca politika değişiklikleriyle değil, kurulan ilişkilerle, değişen anlatılarla ve güçlendirilen kolektif birlikteliklerde de ölçülür.

ETKİMİZ

Gündem Belirleme

Toplumsal cinsiyet karşıtı hareketler ve refah ekonomileri gibi konuların tüm müdahalelerde görünür kılınması.

Koalisyonlar Kurma

Strateji oturumları ve sivil toplum forumları aracılığıyla farklı aktörlerin ortak hareket etmesi.

İlişki Geliştirme

BM Kadın, Kadın ve LGBTİ paydaş gruplarıyla ilişkilerin güçlendirilmesi.

Anlatı Dönüşümü

SKA'ların militarizasyon, enerji sömürsü ve yapısal eşitsizliklerle ilişkilendirilmesi.

Kolektif Görünürlük

Üyelerin BM platformlarında daha görünür ve etkili şekilde söz almasının sağlanması..

Sivil Alanın Korunması

İnsan hakları savunucularının katılımı için kaynak, güvenlik ve siyasi alan yaratılması.

Okuma önerisi!

BM80 reformunun BM Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) bölgesinde insan hakları, cinsiyet eşitliği ve sivil toplum katılımı üzerindeki siyasi etkilerinin incelenmesi.

[BURADAN OKUYUN](#)

**BM KADIN AVRUPA & ORTA ASYA
OFİSİ İLE İKİLİ GÖRÜŞMELER,
KADIN GRUBU VE LGBTİ PAYDAŞ
GRUBU**

TAKIP
ET
EPOSTA
LISTESINE
UYE OL

WECF

